

ת"פ 22997/06/18 - מדינת ישראל נגד מאיר שבו

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 18-06-22997 מדינת ישראל נ' שבו(עצור/אסיר בפיקוח)
תיק חיצוני: 239584/2018

בפני :
כבוד השופט יריב נבון
המבקשת :
מדינת ישראל
נגד :
המשיב :
מאיר שבו (משוחרר בתנאים)

החלטה

לפניי בקשת המאשימה (להלן: "המבקשת") לביטול הסדר הטיעון אשר נערך עם הנאשם (להלן: "המשיב") והוצג לבית המשפט, כמפורט להלן.

1. נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו ריבוי עבירות של סחר בסמים מסוכנים מסוג קוקאין. בד בבד, הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בהמשך הוחלט כי המשיב ישהה במעצר בית בפיקוח אלקטרוני. תנאי זה בוטל לאחר הצגת הסדר הטיעון, נשוא בקשה זו, והודאת המשיב במיחוס לו בכתב אישום מתוקן.

2. בבקשתה, פירטה המבקשת את השתלשלות ההליכים אשר הובילו לעריכתו של הסדר הטיעון ואת נימוקיה לדרישתה החריגה והחד צדדית לביטול הסדר זה. לטענתה, בטרם נקבע התיק לשיבת הוכחות התקיים הליך מקדמי לקידום ההליך הפלילי בפני סגן הנשיא כב' השופט ניר מישורי לב טוב. במסגרת הליך מקדמי זה, ביקשה המבקשת מבית המשפט להציע לצדדים הצעה אחת, כוללת, המתייחסת הן לרכיבים העונשיים והן לעתירתה לחילוט הרכוש המפורט בכתב האישום. בתום ההליך המקדמי, אשר נערך בנוכחות המשיב ובא כוחו וכן בנוכחות משיבות נוספים, טוענות לזכות ברכוש, אשר צורפו להליך המקדמי לנוכח הדרישה לחילוט הרכוש, הודיעה המבקשת כי ההליך המקדמי כשל. בשל כך נקבע התיק למספר ישיבות, במסגרתן שמעתי חלק מעדי התביעה. לאחר מכן, לנוכח דרישת הצדדים, חודש ההליך המקדמי בפני כב' סגן הנשיא.

3. בישיבה שהתקיימה ביום 16.6.2019, בה נכחו ב"כ המבקשת וב"כ המשיב בלבד, ובהעדרו של עו"ד שמואל ברזני ב"כ הטוענות לזכות, נטען כי במסגרת ההליך המקדמי גובש הסדר טיעון הכולל הסכמה הן באשר לרכיבים העונשיים והן באשר לרכיבים הכלכליים הנוגעים לסוגיית החילוט. מאחר שעו"ד ברזני נעדר מישיבה זו, כאמור, ב"כ המשיב - עו"ד תומר נווה יצר עמו קשר טלפוני ולאחר מכן הודיע לבית המשפט כי יש לדחות את

הדין ליום 20.6.2019, לבקשת עו"ד ברזני, על מנת להציג את ההסדר האמור.

4. בישיבה שהתקיימה ביום 20.6.2019, ובהתאם לנטען בישיבה מיום 16.6.19, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון במסגרתו תוקן כתב האישום והמשיב חזר בו מכפירתו, הודה והורשע בו. עוד סוכם במסגרת ההסדר האמור שהמשיב יופנה לתסקיר שירות המבחן עובר לטיעונים לעונש ובהסכמה אף בוטל הפיקוח האלקטרוני ושונו תנאי שחרורו. בישיבה זו ציינה ב"כ המבקשת כך: "כמו כן, עקב מחלתו של עו"ד ברזני לא נדון היום במתווה החילוט עליו סוכם. אבקש לקבוע דיון בעניין זה". ב"כ המבקשת הוסיפה כי שוחחה עם עו"ד ברזני והוא ביקש לקבוע דיון ליום 4.7.19 לעניין החילוט. ב"כ המבקשת ביקשה להבהיר כי ככל שלא תהיה הסכמה לעניין החילוט תעתור המבקשת לחילוט כל הרכוש המוזכר בכתב האישום.

5. דא עקא, בישיבה שהתקיימה ביום 4.7.19 הודיע עו"ד ברזני כי ככל שקיימת הסכמה לעניין חילוט רכוש הרי שזו אינה על דעתן של הטוענות לזכות אותן הוא מייצג ולא ניתנה הסכמתן לכך. בתגובה, הבהיר ב"כ המבקשת כי היה ידוע לב"כ הצדדים כי תיקון כתב האישום וההסכמות העונשיות שלובות בסוגיית חילוט הרכוש. לנוכח האמור, ומאחר שההליך המקדמי הלכה למעשה כשל, עותרת המבקשת בבקשתה להשיב את המצב לקדמותו ולבטל את ההסדר אשר הוצג לבית המשפט. ב"כ המשיב השאיר בקשה זו לשיקול דעת בית המשפט.

דין והכרעה:

6. הסדר טיעון הינו "חוזה רשות" הסכם בין המאשימה לבין הנאשם, שבמסגרתו המאשימה מתחייבת לתקן את כתב האישום, תוך הקלה באישום או ויתור על חלק מהאישומים, תמורת הודיית הנאשם בעבירות המיוחסות לו. הרעיון המרכזי במודל "חוזה רשות" הוא שילוב דינים - דואליות נורמטיבית. חוזה הרשות הוא יצור כלאיים, וככזה חלות עליו במקביל שתי מערכות דינים - דיני חוזים והמשפט המנהלי. טרם נתחמו במדויק גבולותיו של מודל זה ועדיין לא הוכרעה המחלוקת בנוגע למשקל היחסי שיש לתת לכל אחד מהמרכיבים המגבשים את הדואליות הנורמטיבית (בג"צ 634/11 באשה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 27.7.11, פסקות 20-21 לפסק דינו של כבוד השופט פוגלמן; דנ"פ 1187/03 מדינת ישראל נ' פרץ פ"ד נט(6) 281, 312 (2005) (להלן: "פס"ד פרץ").

7. על הצדדים להסדר הטיעון לנסח את ההסדר באופן שיבהיר בצורה הטובה ביותר את ההבנות ביניהם ובכלל זה את ההתחייבויות שכל צד מקבל על עצמו, שכן על יסוד הבנות אלו מגבשים הצדדים להסדר ציפיות כאלה ואחרות. מטעם זה, ככלל, על התביעה להבהיר לנאשם כבר בעת עריכת ההסדר את כל המגבלות והכללים החלים עליה בקשר למימוש ההסדר. על התביעה מוטלת החובה להבהיר מגבלות אלה מראש כדי שהנאשם יוכל להעריך נכונה את הסיכונים והסיכויים בהסדר הטיעון שהוא עורך עם התביעה וזאת על מנת למנוע היווצרותה של הסתמכות מוטעית מטעם הנאשם (פס"ד פרץ, עמ' 297-298).

8. על התביעה חלה חובת הגינות כללית כלפי הנאשם ומחובה זו נגזרת גם החובה להתחשב באינטרס הציפיה

ואינטרס ההסתמכות שלו. אין חולק כי כאשר מתגבש הסדר טיעון יוצרת התביעה כלפי הנאשם מצג שהסדר מקובל עליה וחזקה עליה כי שקלה את ההסדר והיא מאמינה כי הוא מאוזן וראוי (פרץ, עמ' 300). תפקיד התביעה במערכת הציבורית הוא לייצג בהליך הפלילי את האינטרס הציבורי ולכן חובה עליה לשוב ולבחון את עצמה לגבי ההסדר שנערך עם הנאשם עם השתנות הנסיבות (פרץ, עמ' 305-306). אמינות השלטון אינה רק בקיום הבטחותיו השלטוניות ובעת שהסדר הטיעון עומד כאבן נגף על דרך הגשתו של המשפט הפלילי, יש אינטרס ציבורי בהשתחררות ממנו (בג"צ 218/85 ארביב נ' פרקליטות מחוז תל אביב פ"ד מ(2) 393, 403 (להלן: פס"ד ארביב)).

9. לצד חובתה של המדינה לקיים את ההסכמים, עומד כוחה של המדינה להשתחרר מהחובה אם האינטרס הציבורי דורש זאת. במילים אחרות, חובת המדינה לקיים את הסכמיה אינה חובה מוחלטת. הסדר טיעון מחייב את שני הצדדים, הן את המדינה והן את הנאשם, והם יכולים לסטות ממנו אם ישנו אינטרס ציבורי המחייב זאת. יפים לעניין זה הדברים שנקבעו בעניין ע"פ 4722/92 מרקוביץ ואח' נ' מדינת ישראל:

"הסכמת התביעה להתקשר עם נאשם בעסקת טיעון פלונית, לעניין העונש שביהמ"ש יתבקש להטיל על הנאשם, איננה לעולם סוף פסוק... משהתקשרה התביעה בעסקת טיעון ונוכחה לאחר מעשה כי שגתה בעשותה כן (כגון, שנתגלו לה עובדות שלא הייתה ערה לקיומן בעת שהסכימה לעסקה) בידה להודיע לנאשם ולסנגורו כי היא חוזרת בה מעסקת הטיעון, להעמיד במבחן את שיקוליה...".

10. על אף שב"כ המשיב לא הביע התנגדות מפורשת אלא הותיר את בקשת המבקשת לשיקול דעת בית המשפט, עסקין בסוגיה חריגה אשר יש לבחון אותה בנסיבות מקרה זה ואת השלכותיה על התנהלות המבקשת במקרים דומים. בפס"ד ארביב הנ"ל נקבע כי קיימים 3 אינטרסים המשמשים בהחלטת הרשות האם להשתחרר מעסקת טיעון: הראשון בהיבט התועלתני, האינטרס הציבורי באמינותו של השלטון ובקיום הבטחותיו; אמינות השלטון - קרי הגינותו של השלטון ואינטרס חוקיות השלטון המחייב שפעולות שלטון החוק ואכיפתו יהיו אפקטיביים ויעלו בקנה אחד עם העקרונות היסוד של השיטה. אינטרס נוסף הינו טובת הפרט שהגיע להסדר עם הרשות, הגנה על הסתמכותו וציפיותיו של הפרט.

11. במקרה שלפני נטען כי הסדר הטיעון גובש לאחר שההליך המקדמי צלח ובמסגרתו גובשו הבנות והסכמות בנוגע לכלל הרכיבים העונשיים, לרבות באשר לסוגיית חילוט הרכוש. בשל כך, התרתי למשיב לחזור בו מכפירתו והוא הודה והורשע בכתב אישום מתוקן. מדברי הצדדים עלה, ועל כך לא הייתה מחלוקת, כי ההסכמות בנוגע לרכיבים העונשיים שלובים ושזורים בקשר הדוק לסוגיית חילוט הרכוש, בבחינת הא בהא תליא. משהתברר בישיבה שהתקיימה ביום 4.7.2019, בנוכחות עו"ד ברזני ב"כ הטוענות לזכות, כי הצהרה זו לא ניתנה על דעתו ולמעשה לא גובשה הסכמה חד משמעית בנוגע לרכוש, קרס אחד מעמודי התווך לקיומו של הסדר טיעון זה ולצידוק אשר עמד בבסיסו. לא למותר לציין, כי ההסדר האמור כלל תיקון מוחשי של כתב האישום והסכמה לרכיבי ענישה מסוימים. לא ניתן לבטל את האפשרות לפיה אילו ידעה המבקשת מבעוד מועד כי ההסדר אינו כולל הסכמה מפורשת לעניין הרכוש, אף חלקו האחר של הסדר הטיעון לא היה מתגבש כלל.

12. אף התנהלות המבקשת אינה חפה משגיאות. הסדרי טיעון מורכבים מסוג זה, הכוללים רכיבי ענישה שונים,

רכוש תפוס וטוענים נוספים לזכות ברכוש אשר כלל אינם מוזכרים בכתב האישום, מחייבים גיבוש הסכם כתוב עליו יחתמו כלל המעורבים. לא כך ארע במקרה זה. על אף האמור, ומאחר שאין למעשה חולק על כך שהסדר הטיעון אמור היה לכלול הסכמה אף בנוגע לרכוש, כעולה מטענות הצדדים במהלך הדיונים שהתקיימו לפניי, סבורני כי עתירת המבקשת, אשר הינה חריגה לכול הדעות, מוצדקת ויש להיעתר לה.

13. בין אם עסקינן באי הבנה או בהעברת מסרים לקויה בין ב"כ הצדדים (ובהקשר זה לא אכחד ואומר כי להתרשמותי התקשורת בין ב"כ הצדדים הייתה לקויה ביותר), ההסדר אשר גובש בחטא יסודו ולכן יש לבטלו. דברי ב"כ המבקשת במהלך הדיון בו הוצג הסדר הטיעון לפיהם עקב מחלתו של עו"ד ברזני אין מקום לדון במתווה אשר גובש בנוגע לחילוט הרכוש מדברים בעד עצמם, הן בנוגע לקשר ההדוק שבין רכיבי ההסדר השונים והן בנוגע לתקשורת הלקויה בין ב"כ הצדדים (ראו עמ' 62 לפרוטוקול, שורות 1-2). משמעות הותרת הסדר טיעון המבוסס על שגיאה או אי הבנה הינה מתן הטבה והקלה לנאשם, בדמות תיקון לכתב האישום ואולי אף הקלה בעונש המוסכם, אשר בשלב זה הוא אינו זכאי לה.

14. אין חולק בדבר קיומו של אינטרס הציפיה וההסתמכות אצל המשיב לקיום ההסדר, במסגרתו אף הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן וויתר על המשך ניהול ההוכחות בתיק. על אף האמור, לא הוכח (ואף לא נטען) כי ייגרם למשיב נזק כלשהו מביטולו של ההסדר. המבקשת בהגנותה אף לא דרשה כי התנאים בהם שהה המשיב עובר להודאתו בכתב האישום המתוקן יושבו על כנם.

15. אי לכך, לנוכח הנסיבות הייחודיות של תיק זה, העמימות שאפפה את ההסדר ותנאיו, והתנערות צד זה או אחר מהסכמות אשר גובשו בהליך המקדמי, אם גובשו (ובהקשר זה יודגש כי למוטב זה הדן בתיק העיקרי אין כל ידיעה באשר לפרטי ההסדר כפי שעלו בהליך המקדמי), אני קובע כי יש לקבל את הבקשה ולבטל את ההסדר האמור.

סוף דבר:

16. **ההסדר הדיוני אשר הוצג בישיבה שהתקיימה בתאריך 20.6.19 מבוטל. לנוכח האמור, מבוטלת הודאת המשיב בכתב האישום המתוקן וכן הפנייתו לשירות המבחן. ההליך יימשך מן הנקודה בה הופסק עובר להודאת המשיב ועל פי כתב האישום המקורי. בישיבה שנקבעה ליום 14.11.19 בשעה 08:30 ייקבעו מועדים להמשך שמיעת הראיות. עו"ד נווה יזמן את המשיב לישיבה זו.**

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, ב' חשוון תש"פ, 31 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

